

07 mei 2023

PSALM – ZANG – DIENST

Psalm 42 en 43

De dichter van psalm 42 (en 43) verlangt heel sterk naar God. Zoals een hijgend hert verlangt naar water. Dat verlangen naar God hebben wij in deze dienst al vaker uitgezongen, met Psalm 122: 'Ik ben verblijd wanneer men mij godvruchtig opwekt, zie wij staan gereed om naar Gods huis te gaan!' Met Psalm 84: 'Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot, o Heer der legerscharen God, zijn mij Uw huis en tempelzangen'. Maar met de dichter van psalm 42 is het anders: zijn verlangen is geboren *uit gemis*. Hij kijkt niet, zoals de dichter van psalm 122, er vol verlangen naar uit om binnenkort weer bij de tempel van God te mogen zijn. Nee, was het maar waar! De dichter van psalm 42 vindt het juist zo jammer dat hij er *niet* bij kan zijn...

Waar hij is en waarom hij zich daar bevindt, dat weten wij niet. Zit hij

ergens in het noorden van Israël gevangen, bij het Hermongebergte, waar hij het in vers 7 over heeft? Is hij in ballingschap in Babel? In ieder geval: zo ver weg van Gods huis. Zo ver weg van die medegelovigen met wie hij samen kon zingen, samen dat geloof kon uitzingen en beleven. En daardoor, daardoor voelt God ook zo ver weg. 'Waarom vergeet U mij?', zo roept de dichter.

De dichter ervaart allemaal dubbelheid. Het leven is zo dubbel voor hem. Aan de ene kant zingt de dichter: 'mijn ziel dorst naar God, naar de levende God!' Dorst naar water, een hevig verlangen. En aan de andere kant zingt de dichter (vers 8): al *uw* golven en *uw* baren zijn over mij heen gegaan.' Een watersnood. Het door God gezonden water overspoelt hem, het wordt hem allemaal te veel. Zo ook vers 4: 'mijn tranen zijn mij tot voedsel dag en nacht'. Dag en nacht blijft dat verdriet aanwezig. En aan de andere kant vers 9: de Heere zal overdag Zijn goedertierenheid gebieden, 's nachts

zal Zijn lied bij mij zijn'. Dag en nacht juist vol van Gods goedertierenheid en van vrolijk zingen. Het is soms zo dubbel in het leven. Misschien herkent u dat wel. Het ene moment dit en het andere moment dat. Of misschien dat het op een en hetzelfde moment juist wel heel dubbel kan zijn.

Ik kijk met u daarom even wat dieper kijken naar vers 9: 'maar de Heere zal overdag Zijn goedertierenheid gebieden, 's nachts zal Zijn lied bij mij zijn.' Daar is dat prachtige vijfde couplet in de oude berijming van gemaakt: 'maar de HEER zal uitkomst geven, Hij die 's daags zijn gunst gebiedt. 'k Zal in dit vertrouwen leven en dat melden in mijn lied'. Maar de Heere zal overdag Zijn goedertierenheid gebieden, 's nachts zal Zijn lied bij mij zijn.' Wat zegt de dichter hier nu precies? Kijkt hij terug? Zoals hij terugkeek naar hoe hij voorheen met een vrolijke menigte al zingend Jeruzalem

mocht binnengaan, kijkt hij ook zo terug naar de tijd dat God overdag Zijn goedertierenheid gebod en dat de dichter er in de nacht nog op bed vrolijk in zijn hart over kon zingen? Of kijkt dichter juist *vooruit*, vertrouwt hij erop dat het eens weer zal gebeuren,

zoals de oude berijming ook vol hoop uitzingt: maar de Heer ZAL uitkomst geven! De Heere zal – ja, het zal echt gebeuren! – de Heere zal weer Zijn goedertierenheid gebieden, Zijn goedheid en trouw mij laten ervaren, zodat de dag tekort is om Hem ervoor te danken en ik 's nachts nog op bed bezig zal zijn om Hem met mijn lied te danken!

Calvijn kon niet kiezen. Hij gaf aan het op basis van de Hebreeuwse woorden niet precies te weten: misschien kijkt de dichter wel terug naar het verleden en misschien kijkt hij naar de toekomst. Of, zo gaf hij aan: misschien kijkt de dichter wel terug, met heimwee terug naar vroeger EN is hij tegelijkertijd vol hoop dat God uitkomst *zal* geven. ... Nou, dat vind ik een mooie gedachte. De dichter kijkt vol heimwee terug... *en* kijkt vol verlangen en hoop vooruit. Zo zit volgens mij namelijk de hele psalm in elkaar: steeds weer terugkijken, soms met heimwee en pijn..., maar tegelijkertijd vol hoop vooruit kijken: 'wat buigt u zich neer, mijn ziel, en

wat ben je onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven. Hij is de volkomen verlossing van mijn aangezicht!

Terugkijken en vooruitkijken. Ik denk hè, dat dit het hele geloof is. Dat is het wat wij hier elke zondag, maar ook op al die andere momenten door-deweeks, met elkaar doen. Terugkijken en vooruitkijken. Want alleen zo houden wij het in het nu uit. Wij kijken terug: naar hoe God Zijn goedertierenheid heeft geboden, om het met de woorden van psalm 42 te zeggen. Wij kijken terug naar Gods goedheid en trouw. We zien die zo prachtig in de schepping. Heeft u dat jonge leven, die kleine eendjes, die bloemen in de berm, die uitbottende bomen, ook gezien? We zien Gods goedheid in hoe Hij de eeuwen door met Zijn volk Israël is omgegaan. Zelfs een afschuwelijke Tweede Wereldoorlog heeft Zijn volk niet kunnen uitroeien. Wij zien Gods goedertierenheid het allermeest en allermooist in Pasen: liefde die zo diep voor ons is gegaan, genade die nog groter bleek te zijn dan alle zonden van deze wereld, Gods goedertierenheid waar de macht van de satan en de macht van de dood bij moesten afdruppen. Zo kijken wij terug. Ja, ook wel met heimwee, want soms merken wij er op dit moment helemaal niet zo veel van. Voelen wij goedertierenheid van God niet altijd. Is het leven ongenadig hard soms. En lijkt die macht van de satan en van de dood nog steeds zo sterk te zijn... Wij kijken daarom terug... en wij kijken vooruit. Naar het moment dat God opnieuw, definitief, voorgoed, verlossing zal geven. Als Christus komt in al Zijn heerlijkheid. Nu, zo staan wij in het heden. Zo alleen kunnen wij blijven staan...: door samen zingend terug te kijken... en vooruit te kijken. Zo staan wij als kerk middenin het nu. En zo is het ook goed om in je persoonlijke leven te staan. Want soms is het heden zo lastig. Soms doet dat heimwee naar vroeger, naar vroegere tijden toen alles nog anders was, gewoon pijn. Nu, probeer net zoals de dichter de tijd van nu zingend te overbruggen. Om je door dit heden heen te zingen. Door te zingen over het verleden en over de toekomst.

En in zijn zingen – dat vind ik een heel mooi iets om als voorbeeld over te nemen – spreekt de dichter God en ook zichzelf aan. De dichter spreekt God aan. Hij roept, hij klaagt tot God, vertelt aan de Here God eerlijk hoe hij zich voelt. 'Waarom bent U zo ver weg, God?' De dichter spreekt God

aan. Hij stapt dus niet uit de verbinding. 'Laat maar zitten'. Het geloof ebt niet ongemerkt bij hem weg, omdat hij er op deze manier gewoon niet zo'n zin meer in heeft. Nee, hij blijft zich aan God vastklampen. God komt niet van hem af. De dichter blijft door alles heen op God gericht en God aanspreken.

En... de dichter spreekt ook zichzelf aan: 'wat ben je onrustig, mijn ziel!' Soms is dat heel heilzaam om jezelf toe te spreken. Je kunt wijzen naar de situatie en je daar bij neerleggen. Maar je kunt ook jezelf toespreken: 'wat doe ik ermee?' Wat kan ik in dit moment doen? Ik kan niet de wereld veranderen, niet mijn situatie veranderen misschien, maar ik kan wel kiezen hoe ik er mee omga. Wat vraagt God van mij in dit moment?

Jezelf toespreken. De dichter doet het wel drie keer. Blijkbaar is dat vaker nodig, is het een voortdurend proces om staande te kunnen blijven in het heden.

Ik vind het een prachtig iets, hoe de dichter van Psalm 42 al zingend in het heden staat, terugkijkend... en vooruitkijkend..., God aansprekend en zichzelf toesprekend. Laten wij naast hem gaan staan, naast hem blijven staan met al onze mogelijke geloofsworstelingen. Want dan hè, dan kan dat zinnetje ook nog soms wel eens anders beleefd worden: 'Maar de Heere zal overdag Zijn goedertierenheid gebieden, 's nachts zal Zijn lied bij mij zijn.' Dan is dat niet alleen een onbereikbaar verleden, maar ook niet alleen maar toekomstmuziek. Dan mag je soms opmerken, door alles heen, dat het ook heden is: Gods goedertierenheid, Gods goedheid en trouw die je soms zomaar overdag mag overvallen en dankbaar stemmen. En Zijn lied wat je kan zingen, ook al is het nacht. Dan is Gods nabijheid niet slechts verleden. En ook niet alleen maar toekomst. Maar even een heerlijk heden, wat je al zingende mag ervaren.